

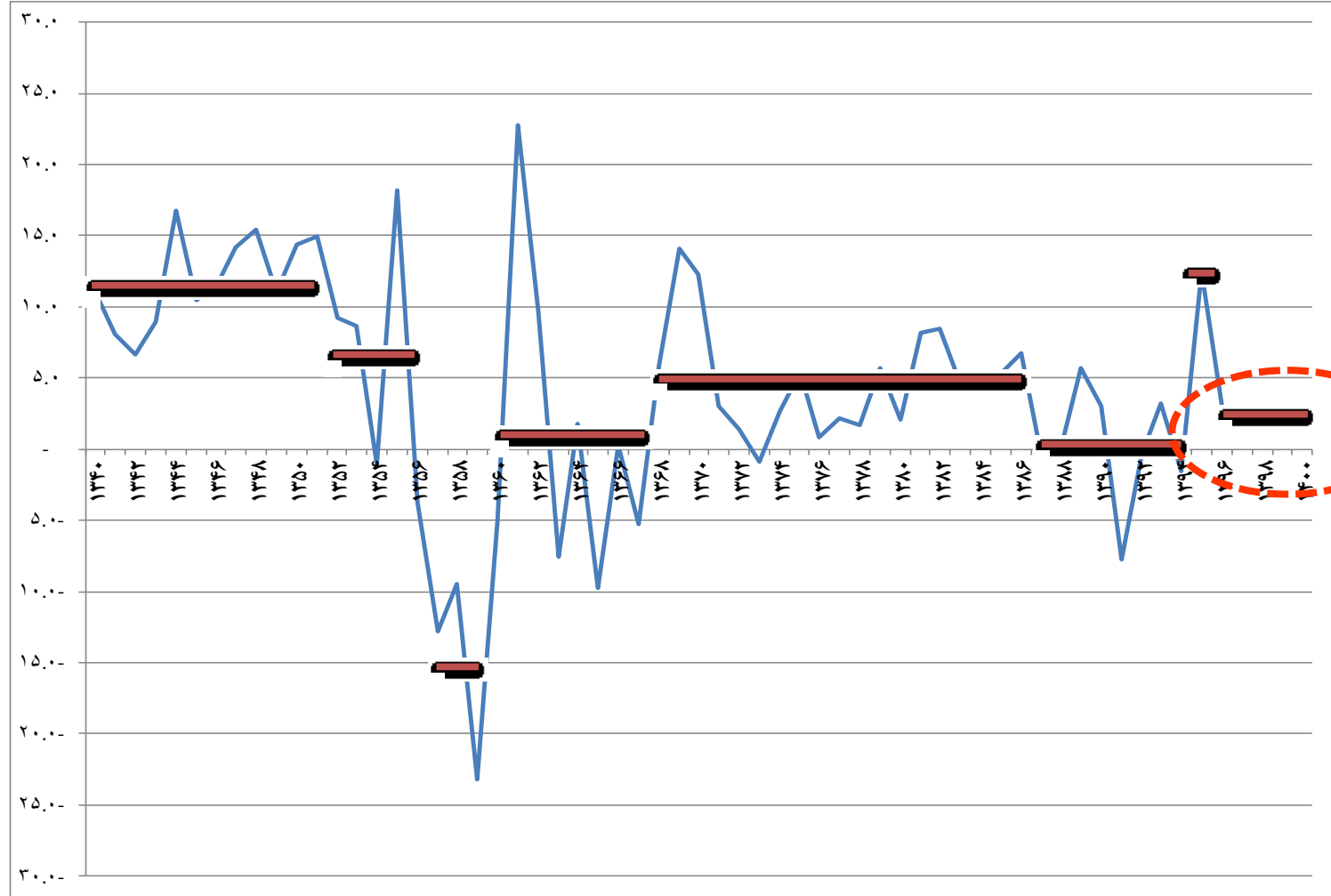
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نقش معادن در رشد اقتصادی ایران

حمید آذمند

خلاصه‌ای از نتایج طرح جامع مطالعات اقتصاد ایران (نقش مربوط به معادن)

روند تغییرات رشد اقتصادی طی ۱۳۴۰ تا ۱۴۰۰ - درصد

پیش‌بینی‌های مختلف حاکی از کاهش رشد اقتصادی ایران در مقایسه با میانگین بلندمدت است.

صرف‌نظر از رقم پیش‌بینی‌ها، می‌توان گفت **رشد اقتصادی سال‌های آینده، از میانگین بلندمدت رشد، کمتر خواهد بود.**

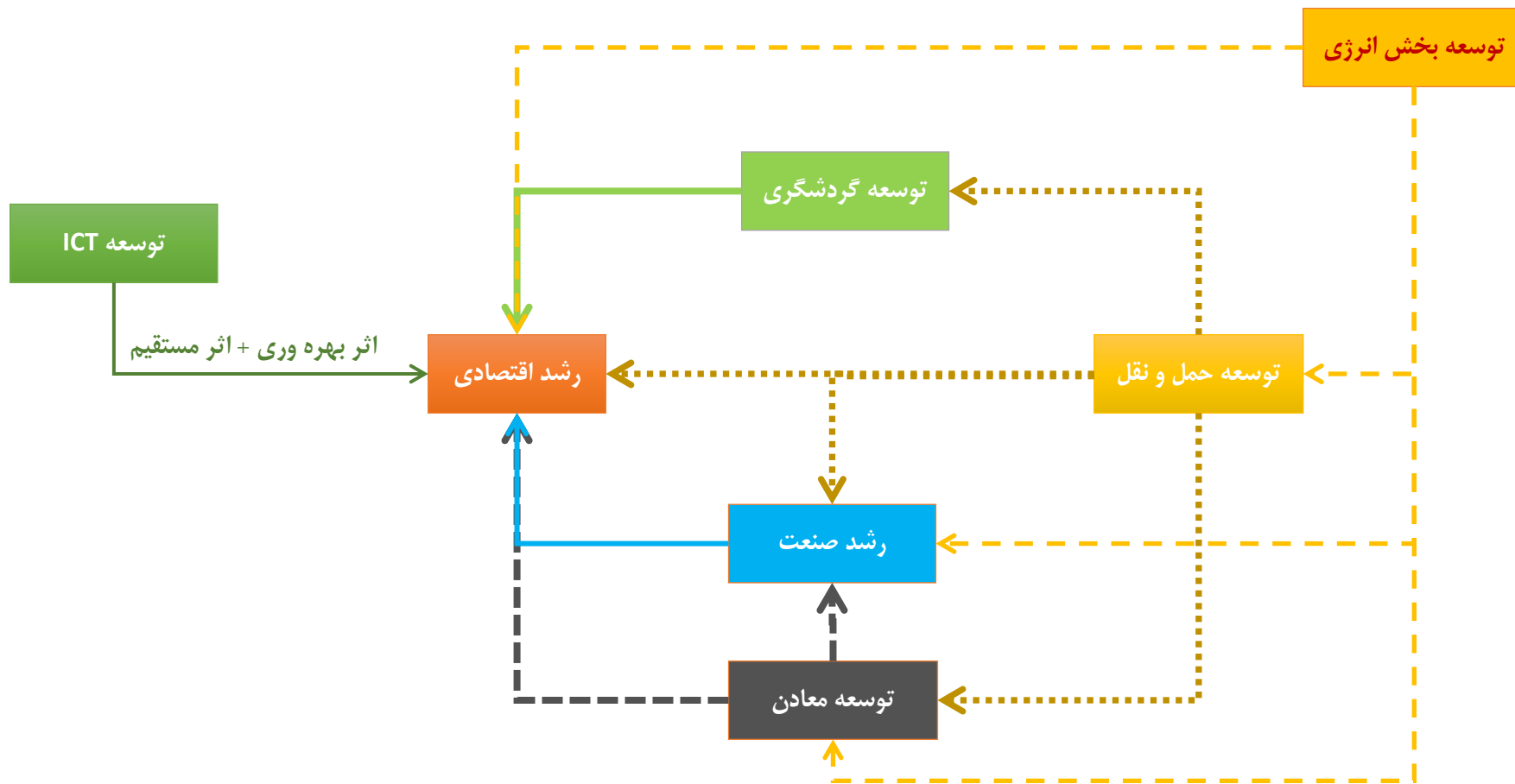
این مسئله منجر به افزایش بیکاری، کاهش رفاه جامعه و تنزل جایگاه اقتصاد ایران در منطقه و جهان خواهد شد.

اقتصاد ایران، به رشد اقتصادی بالا، پایدار و فراگیر نیاز دارد.

عوامل مختلفی بر رشد اقتصادی اشتغالزا اثرگذار است، در این بین تمرکز بر **ظرفیتی که بخش‌های اقتصادی فراهم می‌کند، بسیار حائز اهمیت است.**

شناسایی ظرفیت‌ها و مزیت‌های موجود در بخش‌های اقتصادی و آسیب‌شناسی و اصلاح سیاست‌های بخشی، می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در دستیابی به **رشد اقتصادی پایدار، اشتغالزا و فراگیر** داشته باشد.

ارتباط بین بخش های اقتصادی در کمک به رشد اقتصادی میان مدت

پیش فرض توسعه زیربخش‌ها

• توسعه هر یک از بخش‌های مذکور:

از یک سو نیازمند اصلاح **سیاست‌های کلان** و **رفع تنگناها** و رفع مسائل و چالش‌های خاص هر یک از بخش‌ها است. از سوی دیگر، توسعه **زیرساختها**، مستلزم **سرمایه‌گذاری** گسترده می‌باشد. سرمایه‌گذاری در زیرساختها، مستلزم یک نظام کارآمد و موثر **تامین منابع مالی** (فراتر از بودجه دولت) است.

• **منابع بودجه عمومی** دولت و **پس انداز ملی**، برای تامین منابع مالی برای توسعه همه زیرساختها **کافی نیست** و توسعه زیرساختها، نیازمند استفاده از ظرفیتهای بین‌المللی و منابع سرمایه‌ای خارجی است.

بهبود و اصلاح عوامل و شرایط کلان
موثر بر سرمایه گذاری و رشد اقتصادی

زیرساخت ها و پیشران های اصلی رشد:

شامل بخش های حمل و نقل، معادن،
ICT، انرژی، صنعت و ...

اصلاح سیاستها و برطرف کردن چالشها
و تنگنای خاص هر یک از بخش ها

تامین مالی

استفاده از منابع خارجی:

سرمایه گذاری مستقیم در طرحهای بزرگ، سرمایه گذاری مشترک،
قراردادهای BOT، واگذاری امتیاز بهره برداری، لیزینگ، فاینانس و ...

سرمایه گذاری بخش خصوصی:

واگذاری طرحهای عمرانی نیمه تمام، سرمایه گذاری مشترک،
قراردادهای BOT، واگذاری امتیاز بهره برداری و ...

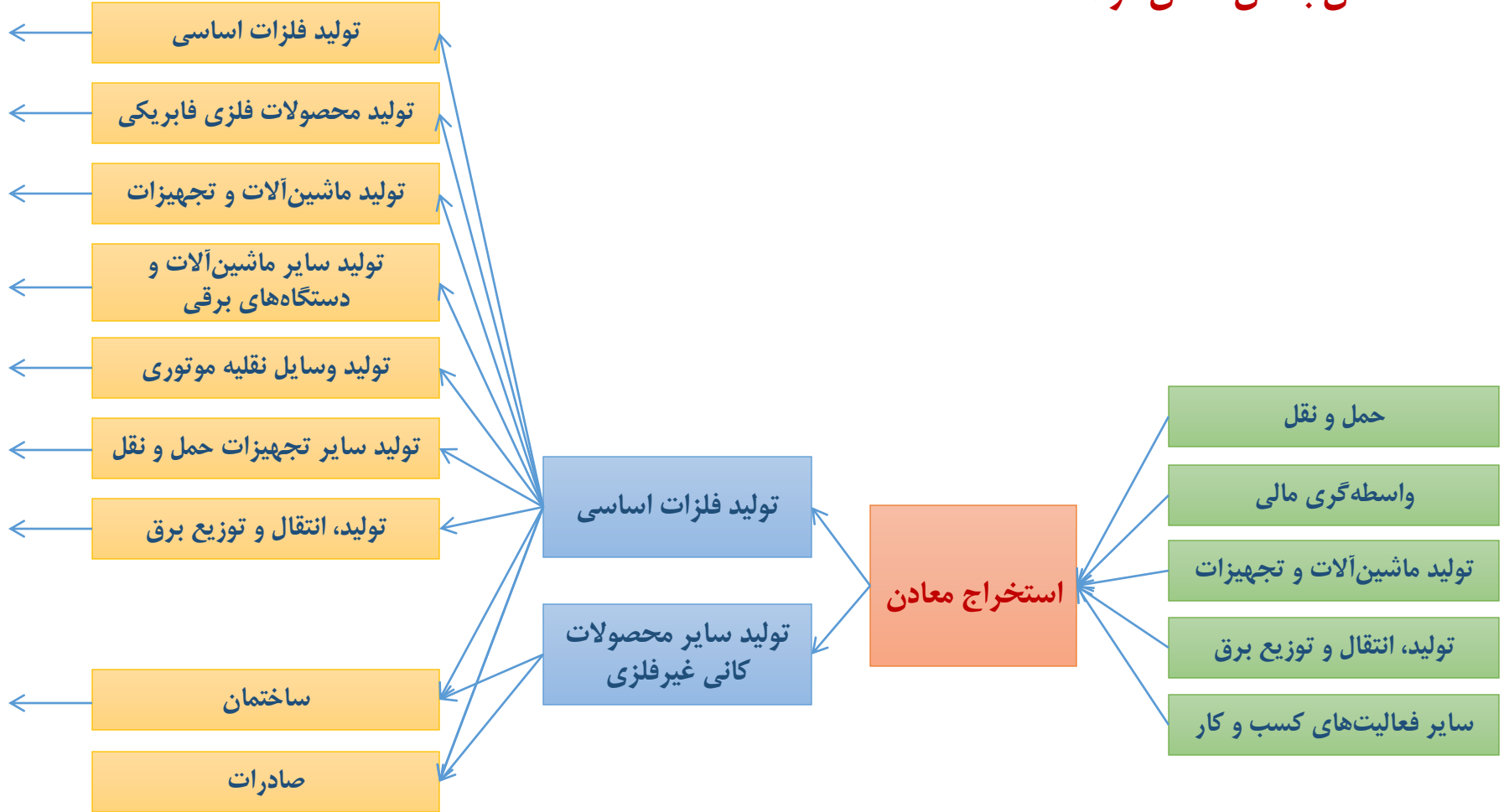
استفاده اهرمی از منابع بودجه ای دولت

مسائل، چالش‌ها و چارچوب سیاست‌گذاری بخش معدن

نقش بخش معدن در اقتصاد

۱. نقش بالقوه در رشد اقتصادی به واسطه ذخایر عظیم معدنی (سنگ آهن، مس، آلومینیوم، ذغال سنگ، عناصر نادر خاکی و ...)
۲. تأمین نهاده های مورد نیاز برای زنجیره ای طولانی از صنایع و فعالیتهای اقتصادی
۳. ایجاد تقاضا برای خدمات حمل و نقل، انرژی، خدمات مالی و صنعت تولید ماشین آلات و ...

نقش بخش معدن در اقتصاد

مزیت‌ها و فرصت‌های معادن و صنایع معدنی کشور از نگاه کلان

ظرفیت رشد سریع و قابلیت تبدیل شدن به یکی از پیشران‌های رشد اقتصادی

کمک به پایداری رشد اقتصادی

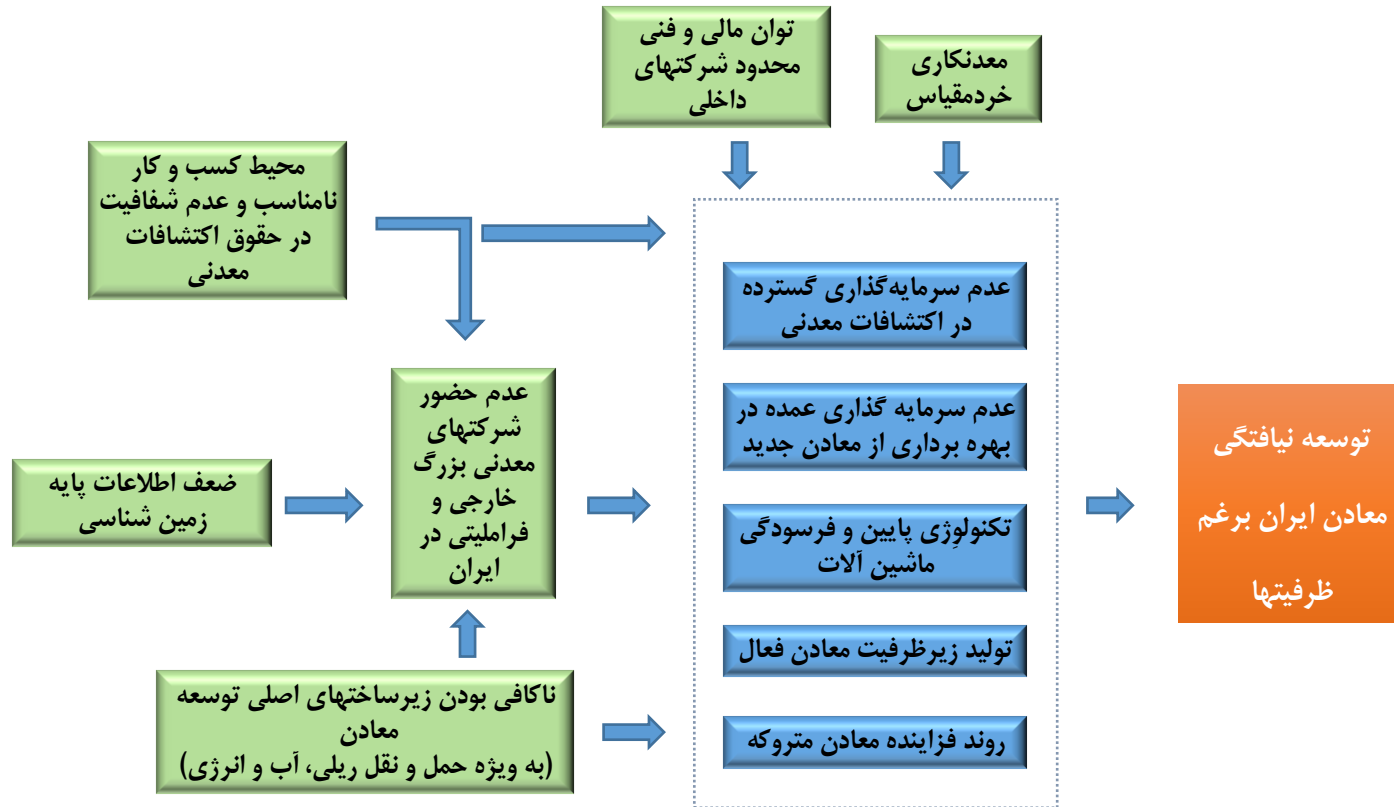
ظرفیت بالای جذب FDI حتی در دوره‌های رکود اقتصادی

ماندگاری طولانی سرمایه‌گذاری‌ها

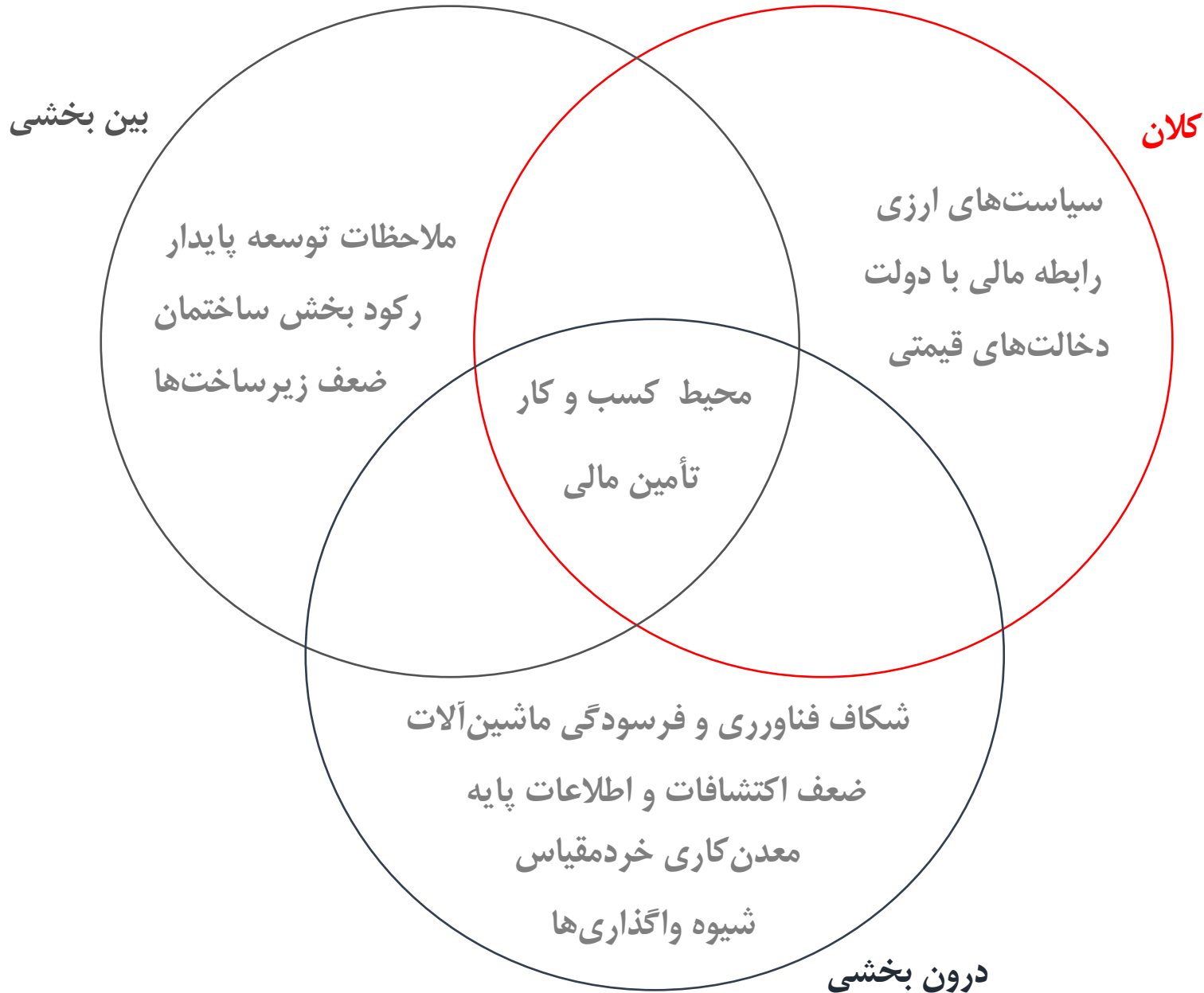
کمک به بهبود تراز تجاری

ذخایر معدنی قابل توجه موجود در کشور

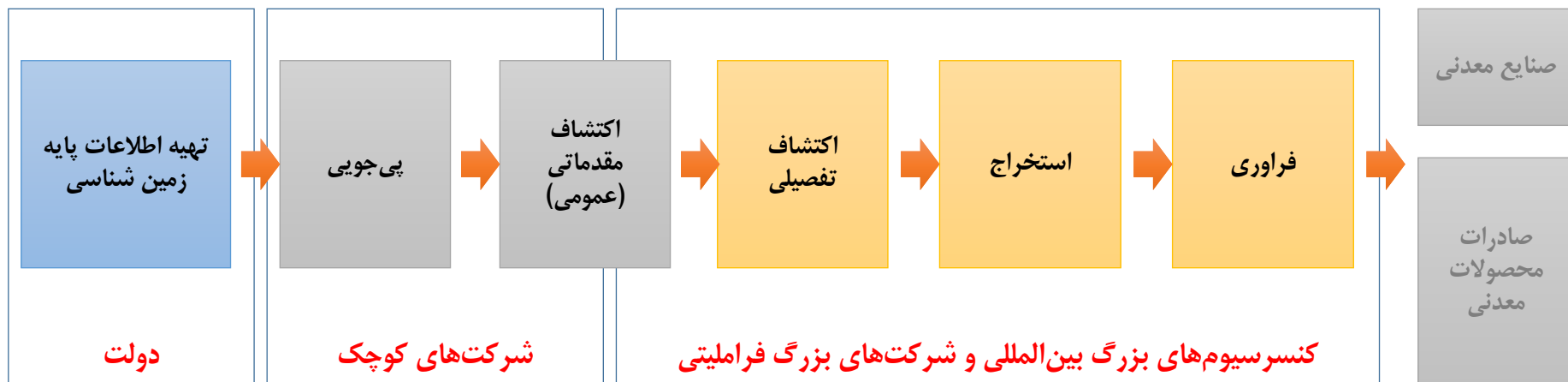
آسیب شناسی وضعیت معدن در ایران

موانع و چالش‌های توسعه معادن و صنایع معدنی

فرایند فعالیت‌های معدنی

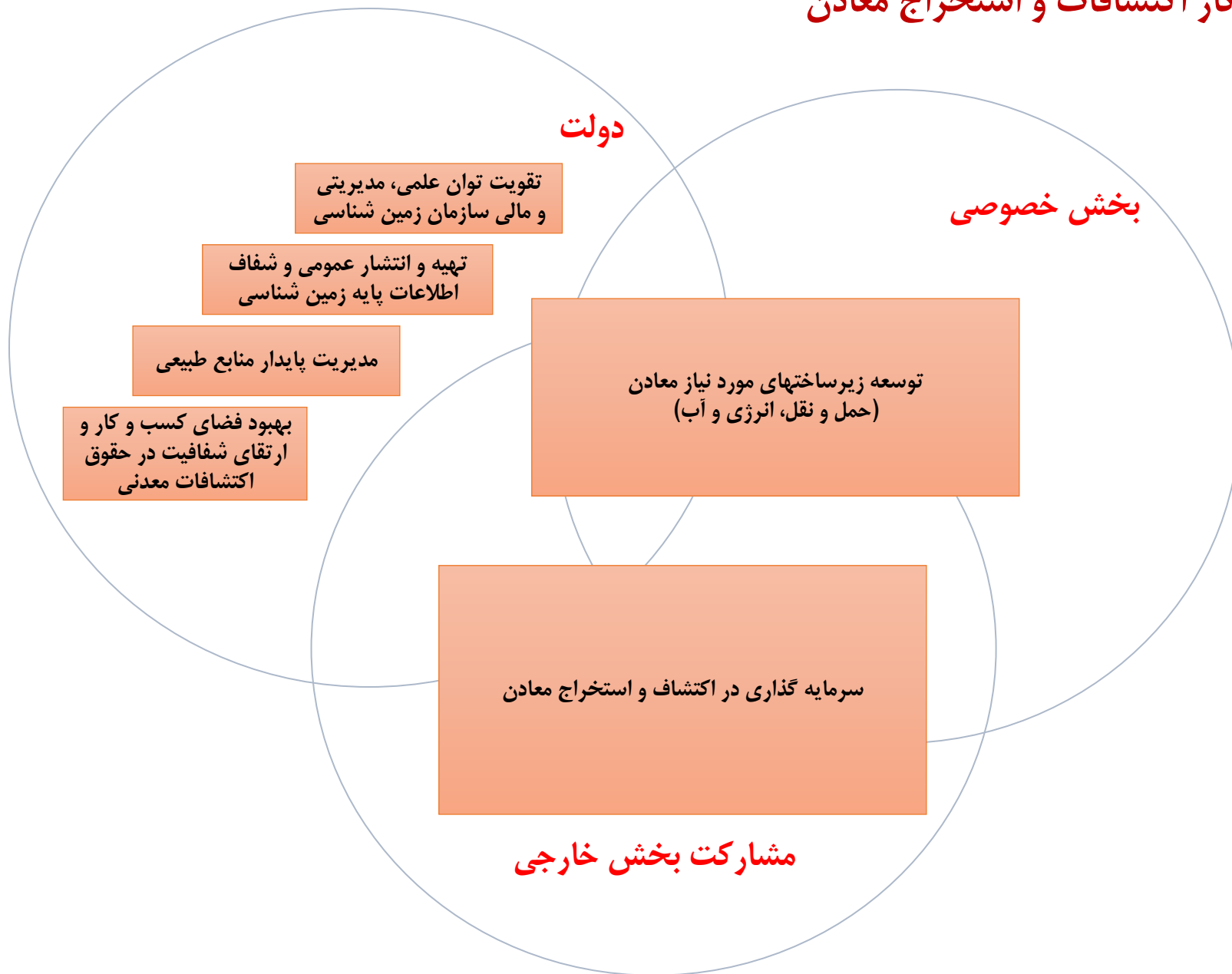

بهبود محیط کسب و کار

زیرساختهای حمل و نقل و انرژی

مدیریت پایدار منابع طبیعی و محیط‌زیست

تقسیم کار اکتشافات و استخراج معادن

اولویت‌های سیاست‌گذاری

۱. توسعه اطلاعات پایه
۲. گسترش همکاری‌های بین‌المللی
۳. توسعه زیرساخت‌های اصلی
۴. بهبود محیط کسب و کار

توسعه اطلاعات پایه

• ارتقای سطح علمی، سازمانی و مالی سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی ایران

• ظرفیت سازی و بهره گیری از ظرفیت علمی دانشگاههای کشور در تهیه اطلاعات پایه زمین شناسی

• تقسیم کار دقیق و شفاف و کارا بین سازمان زمین شناسی و ایمیدرو

• تسریع در تهیه اطلاعات پایه زمین شناسی

• شفافیت در انتشار نامحدود اطلاعات پایه زمین شناسی

• تدوین برنامه های پنج ساله تهیه اطلاعات پایه (شامل بودجه، تقسیم کار و زمانبندی)

گسترش همکاری‌های بین‌المللی

- تدوین الگوی اقتصادی و حقوقی مشارکت شرکت‌های خارجی در معادن ایران (مشابه الگوی قراردادهای نفتی)
- تدوین و اعلام سیاست‌های بلندمدت کشور در جلب همکاری‌های بین‌المللی و سیاست‌های مربوط به توسعه معادن
- معرفی حوزه‌ها و پروژه‌های قابل سرمایه‌گذاری در ایران به شرکت‌های معدنی فراملیتی

استخراج معادن، فعالیتی بسیار پرهزینه و بسیار زمان‌بر است و مستلزم سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت می‌باشد، لذا معادن بزرگ دنیا (به لحاظ مالکیت و عملیات) در اختیار کنسرسیوم‌های بزرگ بین‌المللی است.

توسعه معادن ایران، نیازمند بهره‌گیری از ظرفیت‌های بین‌المللی است. به لحاظ قانونی ممنوعیتی برای گسترش همکاری‌های بین‌المللی وجود ندارد.

توسعه زیرساخت‌های اصلی

- توسعه زیرساخت‌های ریلی در مناطق معدن خیز کشور (از طریق مشارکت بخش خصوص و شرکتهای خارجی)
- توسعه زیرساخت‌های انرژی و انتقال آب در مناطق معدن خیز کشور (از طریق مشارکت بخش خصوص و شرکتهای خارجی)
- نوسازی و توسعه ناوگان حمل و نقل با مشارکت بخش خصوصی و بخش خارجی در قالب قراردادهای لیزینگ

بهبود محیط کسب و کار

- بازنگری و وضع قوانین و مقررات ناظر بر حقوق اکتشافات با بهره‌گیری از تجربه‌های جهانی
- انتشار نامحدود و شفاف تمامی اطلاعات پایه زمین‌شناسی به محض آماده‌شدن (رفع رانت اطلاعاتی)
- ایجاد محدودیت بهره‌برداری و واگذاری به غیر در صورت عدم سرمایه‌گذاری موثر و بهره‌برداری از معادن
- انتشار قراردادهای دولتی با طرف‌های داخلی و خارجی
- اعطای پروانه بهره‌برداری معادن به اشخاص حقوقی دارای صلاحیت و توان مالی و فنی کافی

حوزه‌های مورد نیاز اصلاح سیاست‌گذاری

اکتشاف

استخراج

فرآوری

صنایع معدنی

تجارت محصولات

اقتصاد کلان

اصلاح سیاست‌های ارزی، اجتناب از دخالت در قیمت‌گذاری‌ها و تبیین رابطه مالی دولت و معادن

توسعه زیرساخت‌ها

توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل، انرژی، آب و بنادر مورد نیاز معادن و صنایع معدنی

تأمین مالی

تشکیل کنسرسیوم‌های بزرگ معدنی و تنوع بخشی و توسعه نظام تأمین مالی مورد نیاز معادن و صنایع

توسعه پایدار

تدوین و ارتقای ضوابط محیط‌زیستی، تدوین مدل استخراج پایدار و توسعه صنایع بازیافت

بهبود محیط کسب و کار

ارتقای حقوق اکتشافات، ایجاد محیطی شفاف و رقابتی و رفع موانع سرمایه‌گذاری خارجی

دانش فنی و تجهیزات

و مدل‌های واگذاری امتیاز بهره‌برداری BOT حمایت از سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، سرمایه‌گذاری مشترک، مدل‌های

با تشکر از صبر و حوصله شما